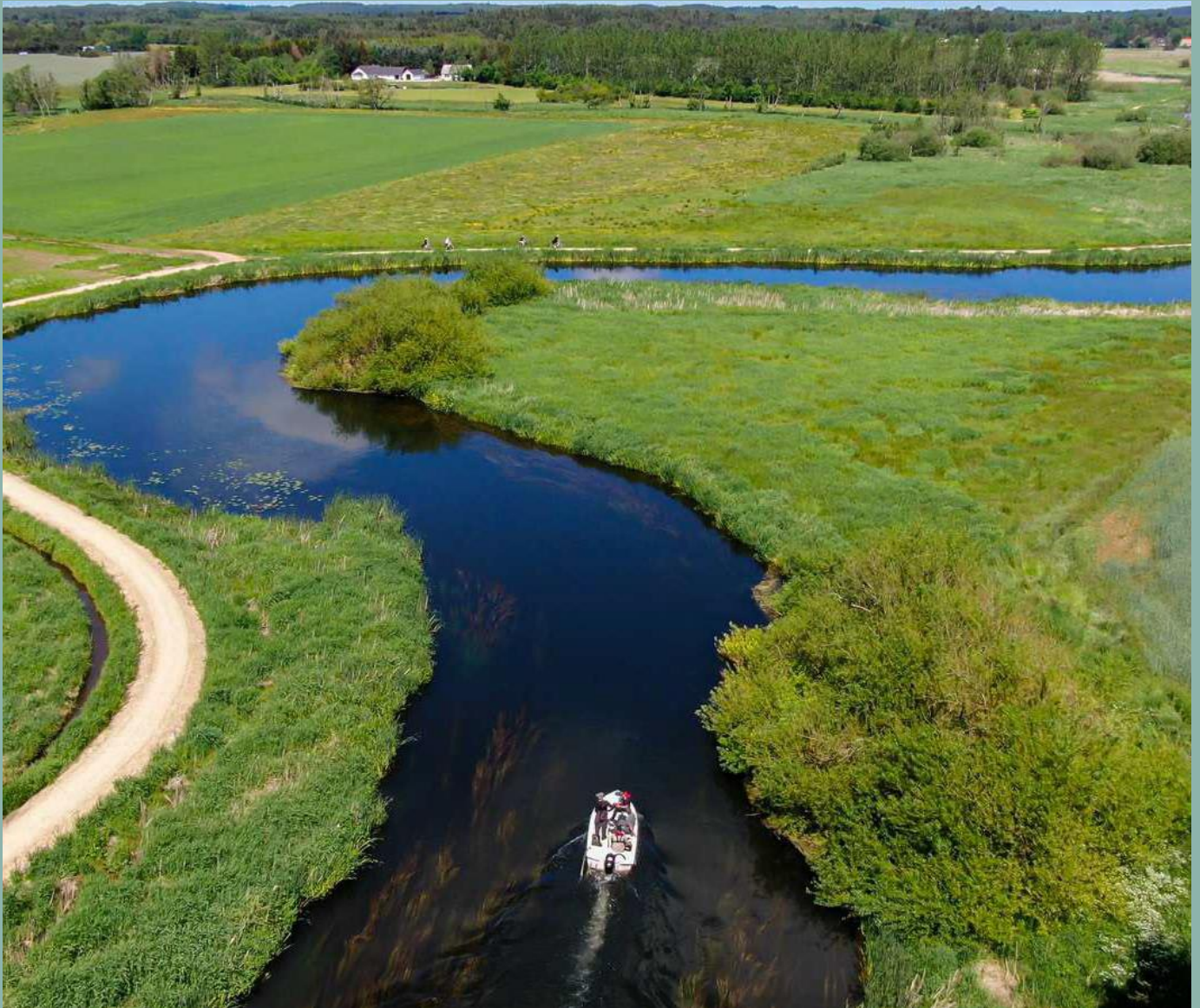

Virtuelle workshops om interesser i og omkring Gudenåen

Efteråret 2020

English summary

The document is the report of the four stakeholder workshops, that took place in October-November 2020.

The workshops had the purpose of gaining insight in the stakeholders interests using a Connective Negotiation methodic approach. Furthermore, the purpose was bringing the stakeholders together in a dialogue concerning water management in the Gudenaa river catchment area in the light of a future with climate challenges.

A total of 107 different persons participated in one or more of the four workshops. Each workshop had been attended by between 30 and 45 participants. The 107 participants included 84 local/regional stakeholders and 23 project resources, mainly municipality representatives.

The workshops' main result was the production of 12 mappings of both particular and joint interests and both shared and conflicting interests, now and in a future of climate changes. Three mappings were produced by each of the four workshops, showing diversity across three groups in each workshop working with the same stretch of the Gudenaa river.

Main themes of further stakeholder involvement were:

- Changing land use in the catchment area
- Better management of water levels in the Gudenaa river
- Nature and biodiversity as future drivers
- Recreational activities as future drivers
- Co-creation of cooperation across stakeholder interests

The workshops had a high degree of participation even though it took place virtually because of the COVID-19 situation. The workshops represented a good start of involving all stakeholder groups at the same time and place and will be followed by future activities in the Gudenaa area, both inside one municipality and across the seven municipalities.

Indhold

English summary	2
Baggrund	4
Formål: Indsigt i lokale perspektiver og fælles interesser	4
Metode: Kortlægning af interesser i og omkring Gudenåen	5
Connective Negotiation som metode til indsigt i interesser	7
Refleksion over virtuel interessedragelse	8
Deltagere og interessedragere	9
Analyse: Interesserne kategoriseret i 11 tematikker	10
Beskrivelse af tematikker	11
Konklusion	14

Udarbejdet i fællesskab af:
Projekterne Helhedsplanen Gudenåen og C12 Gudenåen

Kontaktpersoner:

Mathias Utoft Jørgensen, projektleder Helhedsplanen Gudenåen

Bjarke Horst Jensen, projektleder C12 Gudenåen

Januar 2021

Baggrund

De to projekter Helhedsplanen for Gudenåen og C2C CC projektet C12 Gudenåen arrangerede i perioden 27. oktober – 5. november 2020 fire virtuelle workshops, hver dækkende en geografisk strækning af Gudenåen. Nærværende rapport beskriver rammerne for og resultaterne af de fire workshops.

Helhedsplanen for Gudenåen skal under ledelse af Gudenåkomitéen og på opdrag fra de syv Gudenå-borgmestre udarbejde et virkemiddelkatalog, som skal modvirke de skadelige konsekvenser af oversvømmelser ved Gudenåen ved ekstreme nedbørshændelser.

Helhedsplanen bygger oven på C12 Gudenå projektet, som siden 2017 har arbejdet, på tværs af de syv Gudenå-kommuner, med at opstille en model for Gudenåen, som kan give viden og handlemuligheder i lyset af igangværende langsigtede klimaforandringer.

Formål: Indsigt i lokale perspektiver og fælles interesser

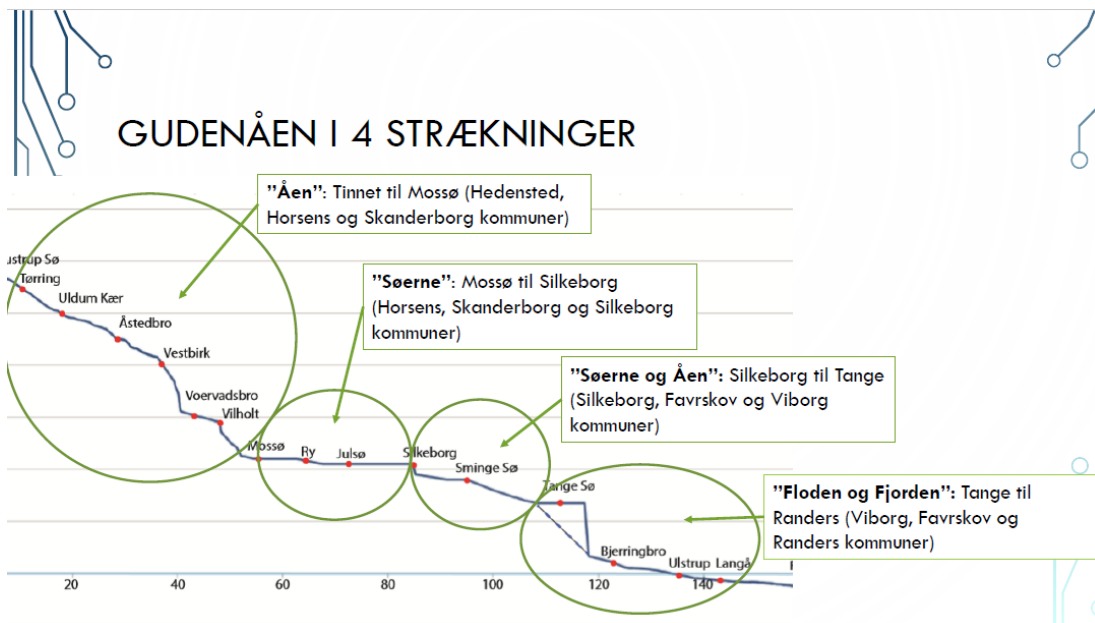
Formålet med de fire virtuelle workshops, fælles for de to projekter, var i den forbindelse at få indsigt i lokale interessenters perspektiver på klimaforandringernes betydning for Gudenåen i nutid og fremtid. Det gælder både egne, fælles og modstridende perspektiver, idet vi søgte at fremhæve de fælles perspektiver og skabe begyndende relationer rettet mod handling i fremtiden. Disse perspektiver skal aktivt inddrages i udarbejdelsen af virkemiddelkataloget i helhedsplanen, så interessenternes ønsker til den fremtidige anvendelse af å og opland er tydelige.

Gennem de fire workshops kunne vi skabe direkte dialog mellem forskellige perspektiver og på denne måde opnå en øget forståelse, både mellem interessenterne og tværkommunalt langs Gudenåen.

Der var valgt stræknings-specifikke workshops, da Gudenåens dynamik er forskellig afhængig af, hvilken strækning af Gudenåen, vi taler om. Samtidig er de fleste interessenter lokalt funderede og oplever relevans af alene en del-strækning af Gudenåen.

De fire workshops var geografisk afgrænsede til fire forskellige strækninger (se Figur 1) og blev i forbindelse med workshops karakteriseret som følgende:

- **Tinnet Krat - Klostermølle** kaldet "Åen", hvor Gudenåen vokser sig stor og stærk med flere relativt stort fald ned mod Mossø.
- **Klostermølle - Silkeborg** kaldet "Søerne", en strækning domineret af de store søer Skanderborg Sø, Mossø og Julsø i Søhøjlandet med byerne Skanderborg, Ry og Silkeborg undervejs.
- **Silkeborg - Tangeværket** kaldet "Åen og Søerne", afgrænset af Silkeborg Langsø opstrøms og Tange Sø nedstrøms, og Gudenåen her imellem med de store tilløb fra Funder Å, Gjern Å og Alling Å
- **Tangeværket - Randers** kaldet "Floden og Fjorden", hvor Gudenåen bliver til en ægte flod og passerer Bjerringbro, Ulstrup og Langå før mødet fjorden ved Randers by.

Figur 1: Tværsnit af Gudenåen, hvor cirklerne indikerer de fire forskellige strækninger.

Indsigterne fra de fire workshops, som er beskrevet i denne rapport, bliver bragt i spil i den videre proces i såvel C12 Gudenå projektet som i arbejdet med helhedsplanen for Gudenåen. Det sker særligt i forbindelse med dialogmøde i marts 2021 for interessenter, embedsmænd og politikere i regi af Helhedsplanen, i udarbejdelsen af Helhedsplanens virkemiddelkatalog inden sommeren 2021 og i det videre arbejde med aktiviteterne i C12 Gudenåen i tiden frem mod projektafslutning ultimo 2022.

Metode: Kortlægning af interesser i og omkring Gudenåen

De fire strækningssworkshops blev afholdt virtuelt over Teams grundet den nærværende COVID-19 situation. Deltagerne blev ved hver af de fire workshops opdelt i tre mindre grupper med cirka 10 deltagere i hver gruppe. Grupperne var sammensat på tværs af interesser for at fremme størst mulig dialog på tværs af interesser.

Formålet med gruppearbejdet var at lytte og dele perspektiver for derved at kortlægge interesserne samt få en større indsigt i fremtidige ønsker til brugen af åen, søerne og oplandet til Gudenåen blandt interessenterne langs Gudenåen. I gruppearbejdet blev der arbejdet med tre øvelser. Øvelse 1 kortlagde interesserne i relation til Gudenåen. Øvelse 2 skabte refleksion og dialog om fælles interesser og/eller modstridende interesser. Mens øvelse 3 perspektiverede mod fremtiden. De konkrete øvelser er vist i Figur 2.

Facilitatorerne samlet, mens alle interessenter deltog virtuelt.

Gruppearbejdet blev dokumenteret i platformen Miro, der fungerer som virtuel opslagstavle. Resultaterne af hvert af de tre gruppearbejder ved hver af de fire workshops, i alt 12 grupper, var dermed et kort over den specifikke strækning, hvor deltagernes interesse blev sat i relation til åen.

Øvelse 1

- Præsentationsrunde (1-2 min pr. person):
 - o Navn og evt. organisation/forening
 - o Fortæl de interesser du har i relation til Gudenåen og hvor de er placeret på kortet, samt baggrunden for placeringen.
- Notér interesser på **gule post-it** og placér dem på kortet

Øvelse 2

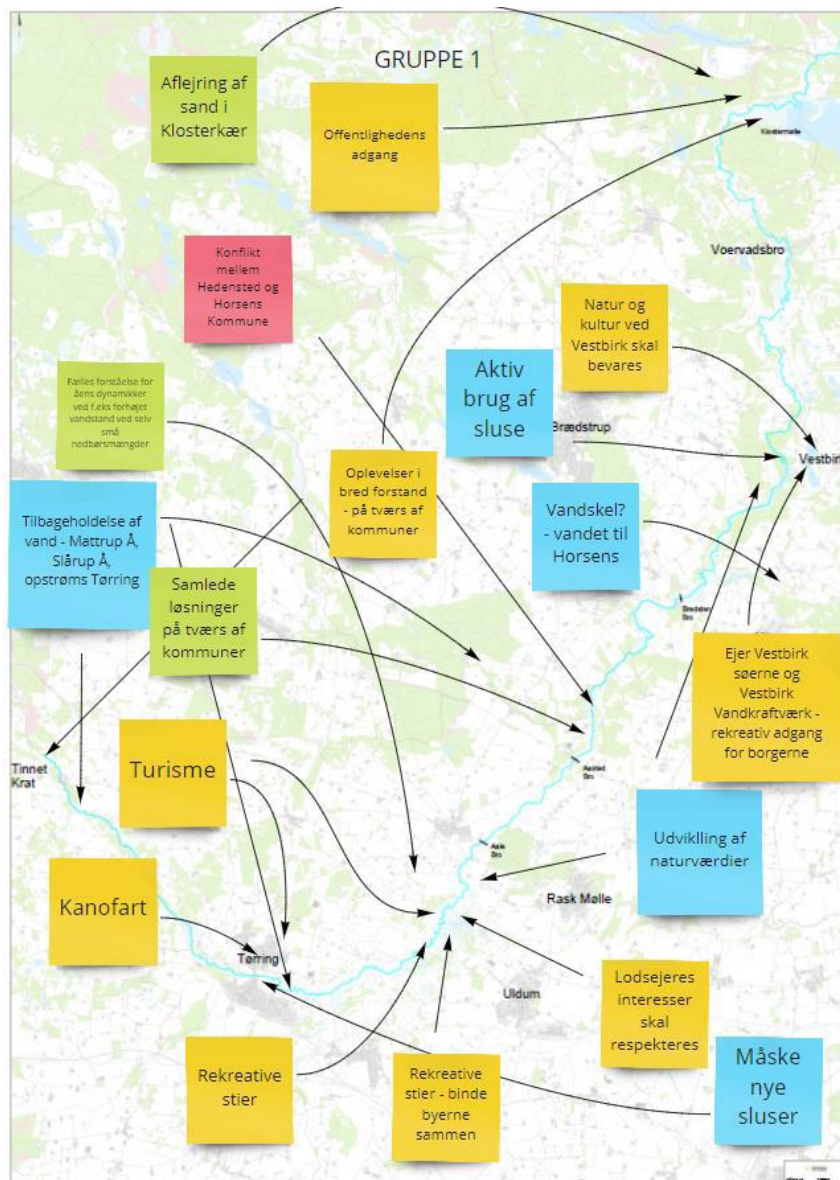
- Fælles refleksion: Hvad viser kortet? Er der noget, som har overrasket?
- Relation mellem interesser: Er der fælles interesser mellem nogle/alle?
- Notér de fælles interesser på **grønne post-it**, som placeres på kortet.
- Er der modstridende interesser kan de noteres på **røde post-it** og placeres på kortet.

Øvelse 3

- Fælles refleksion: Hvad viser kortet nu? Er der noget, som har overrasket?
- Fremtidsperspektiver: Vil kortet være anderledes, hvis vi tænker 20 år frem i tiden? Vil der være andre interesser? Vil der være andre fællesinteresser? Notér på **blå post-it**
- Hovedtræk: Opsamling i gruppen – Hvordan vil I beskrive hovedtræk for de interesser og fælles interesser, der er kommet frem i gruppearbejdet? (Noteres i som tekstfelt)

Figur 2: Øvelser der blev arbejdet med i gruppearbejdet

Et eksempel på et af de 12 kort ses i Figur 3 nedenfor. De Gule post-it viser deltagernes egne interesser, grønne post-it indikerer fælles interesser, mens røde post-it er modstridende interesser. De blå post-it viser deltagernes fremtidsperspektiver, hvis vi ser 20 år frem i tiden.

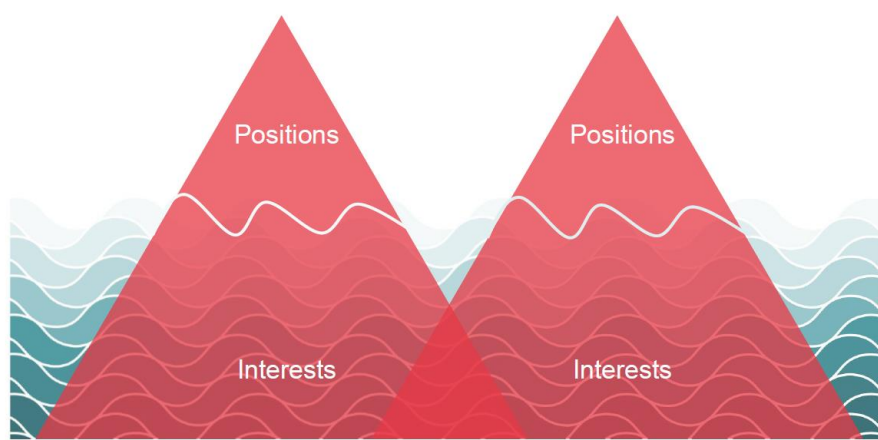

Figur 3: Resultat af gruppearbejdet på strækningen Tinnet Krat-Klostermølle. Kortet er udarbejdet i Miro.

Connective Negotiation som metode til indsigt i interesser

De fire workshops er teoretisk funderet i forhandlingsmetoden *Connective Negotiation*. Metoden blev anvendt, da forhandlinger i sig selv er processer, hvor man søger at udvikle kreative idéer til at løse forskellige problemstillinger. Fokus i forhandlingsmetoden er her særligt på at udvikle løsninger sammen, hvor alle parter "vinder" og der skabes merværdi i slutresultatet.

Med afsæt i metoden arbejdede vi særligt med fokus på interesser frem for positioner, hvilket vi redegjorde for forskellen på i workshoppens indledning. I traditionelle forhandlinger er der ofte fokus på de positioner, som forskellige parter fremhæver. For at finde nye løsningsrum og løsninger med merværdi fokusere metoden *Connective Negotiation* at finde de bagvedliggende interesser. Det gøres i praksis ved særligt at spørge ind til baggrunden for en given position ved at spørge "Hvorfor?". Følgende er et eksempel på en position og en bagvedliggende interesse, eksemplet er fra forudgående interviews med flere af deltagerne. En position er for eksempel: "Jeg er for øget grødeskæring". Hvis vi spørger "hvorfor?" finder vi ofte de underliggende årsager til denne position. Interesserne bag kan her f.eks. være: "fordi mit hus og grund stod under vand, og jeg er derfor nervøs for værdien af mit hus i fremtiden og den fremtidige påvirkning på mit familieliv". Eller den modsatte position: "Jeg er imod grødeskæring", som uddybes med følgende bagvedliggende interesse: "Fordi det kan skade biodiversiteten, ødelægge habitater og de fiskeområder jeg nyder".

Udlånt af P2 ideeën werken / C2C CC.

Ved at spørge ind til lokale interessenters interesser ved Gudenåen, og herefter få dem tydeliggjort for alle via de anvendte kort, søgte vi at opnå et øget fokus på nye og andre kreative løsningsmuligheder, der kan skabe værdi på tværs af interesser. Dermed kan vi skabe merværdi-løsninger, hvor alle parter "vinder" mere. Vi bager så at sige kagen større.

En anden inspiration fra metoden *Connective Negotiation* var, blandt andet via de små gruppearbejder, at åbne for en dialog på tværs af de forskellige interesser for herigennem at skabe bæredygtige relationer og tillid mellem de forskellige interessenter.

Refleksion over virtuel interessentinddragelse

Det virtuelle format gjorde det dog svært at skabe relationer deltagerne imellem, da det var sværere at fange stemningen, og smalltalk mellem mødeaktiviteterne ikke var en mulighed. Ansigtstudtryk og kropssprog går til dels tabt i det virtuelle møde på trods af, at de fleste deltagere var med på video.

Afholdelse af workshopen i virtuelt format viste sig dog også at have fordele. Det viste sig nemt at sikre, at alle kommer til orde, da det virtuelle format gør det sværere at afbryde hinanden. Derfor var der god mulighed for, at alle blev hørt, hvilket gav en stor oplevelse af,

at der blev lyttet interesseret og åbent til hinandens perspektiver. Det materielle resultat i form af kortene med interesserne tydeligt angivet er også et resultat af, at workshops var virtuelle. Der blev i høj grad skabt et rum for dialog omkring forståelsen af de forskellige interesser, når deltagerne nemt kunne se, hvordan deres ord blev skrevet på post-its og kunne korrigerer, hvis det nedskrevne af workshopens referent ikke præcist var det de havde ment.

Deltagere og interessentgrupper

De fire workshops havde deltagelse af tre forskellige grupper:

- Lokale interessenter – deltog typisk alene i én af de fire workshops
- Regionale/nationale interessenter – medlemmer af følgegruppen til Helhedsplan Gudenåen, deltog typisk i flere workshops
- Projektressourcer - primært repræsentanter fra de syv Gudenå-kommuner, som arbejder med Helhedsplan Gudenåen og/eller C12 Gudenå projektet.

De inviterede til workshops var fundet ud fra tidligere gennemført interessent-kortlægning udarbejdet i C12 Gudenå projektet kombineret med kontaktlister fra de syv kommuners administrationer. Dertil var samtaler med medlemmer af Helhedsplanens følgegruppe et godt bidrag til at identificere mulige deltagere.

I alt var der deltagelse af 107 forskellige deltagere i de fire workshops. Vi havde i alt inviteret 185 forskellige mulige deltagere, så næsten 60 % af de inviterede deltog, hvilket vi finder tilfredsstillende.

Deltagerantallet for hver workshop lå mellem 30 og 45 deltagere. De fleste deltagere deltog alene i én workshops, mens enkelte deltog i alle fire workshops.

GRUPPEARBEJDE

Lytt og dele perspektiver

- Øget forståelse for hinandens interesser og Gudenå-strækningen
- Fælles interesser?

Figur 4: Billede fra introduktion til gruppearbejdet.

Deltagerne var, udover de i alt 23 deltagere fra gruppen af projektressourcer, fordelt på interessentgrupper, som angivet i nedenstående tabel:

Større interessentgruppe	Interessentgruppe	Antal deltagere
Natur- og miljøinteresser	Natur- og miljøorganisationer	19
Landbrugs-, skovbrugs- og andre lodsejer-interesser	Lodsejere	10
	Landbrugs-/skovbrugs-organisationer	6
Rekreative interesser	Lystfiskeriforeninger	7
	Sejladsforeninger	7
Turisme-interesser	Turismeerhverv	7
	Turismeorganisationer	5
	Borgere	6
	Statslige styrelser	5
	Museer/kulturhistoriske repræsentanter	3
	Vandforsyningsselskaber	3
	Vandforsyningsselskaber	2
	Stemmeværker/sluser	2
	Andre interesseorganisationer	2
	Andre erhverv	2
I alt interessenter		84
	Projektressourcer	23
I alt deltagere		107

Fire større interessentgrupper er identificeret:

- Natur- og miljøinteresser: 19 deltagere
- Landbrugs-, skovbrugs- og andre lodsejer-interesser: 16 deltagere
- Rekreative interesser, særligt lystfiskeri og sejlads: 14 deltagere
- Turisme-interesser: 12 deltagere

De fire større grupper interesser materialiserede sig tydeligt i processen og resultaterne af de fire workshops, som det ses herunder i rapportens analyse-del.

Væsentligt er det her at gøre opmærksom på, at den største deltager-gruppe af alle, gruppen af projektressourcer, var givet en mere tilbagetrukket position i forhold til de nævnte større interessent-grupper. Projektressourcernes rolle i workshops var således primært at være lyttende og faciliterende i forhold til dialogen mellem de øvrige deltagere, velvidende at projektressourcerne, særligt Gudenå-kommunernes administrative medarbejdere, også er en interessent-gruppe i arbejdet med Gudenåens oversvømmelser og klimatilpasning.

Analyse: Interesserne kategoriseret i 11 tematikker

Når vi i dette afsnit fremlægger analyse af de fire workshops, er det væsentligt at holde sig for øje, at der er tale om kvalitative data baseret på relativt få deltagere. Vi opererer ikke med store data-sæt med mange deltagere, hvorfor der er fortolkning til stede i analysen. Vi håber, at alle deltagere kan se deres perspektiver og oplevelser afspejlet i denne analyse.

Beskrivelse af tematikker

Det er de stræknings-kort, der blev udarbejdet i grupperne, som nærværende analyse tager sit udgangspunkt i (se bilag). Der er tale om kort baseret direkte på workshopdeltagernes udsagn og perspektiver, som de i det åbne, virtuelle format havde mulighed for umiddelbart at korrigere.

I det analytiske arbejde med de forskellige stræknings-kort er identificeret forskellige overordnede tematikker, som går på tværs af de fire strækninger. De følgende overordnede tematikker er beskrevet i nedenstående tabel i tilfældig rækkefølge.

Tematikker	Beskrivelser
Langsigtet planlægning	Der skal tænkes mere langsigtet i fremtidige planlægningsløsninger. Det kan gælde f.eks. bedre byplanlægning i fremtiden, hvad angår andelen af befæstede arealer eller planlægning efter mere nedbør.
Samarbejde og samskabelse	Mere tværkommunalt samarbejde og større dialog mellem forskellige interessenter blev fremhævet. Stærk dialog på tværs af interessenter med forståelse for andres perspektiver, fælles vidensdeling og løsninger på tværs med værdi for flere var nøgleord i denne tematik.
Ændret arealanvendelse	Greb såsom multifunktionel jordfordeling, genetablering af slyngede vandløb i tilløb, vandtilbageholdelse via oversvømmelse af arealer eller arealer til sandfang skal fremmes. En samtidig åbenhed for og erkendelse af, at nuværende anvendelse af arealer må opgives mod behørig kompensation, herunder omlægning af hektarstøtte, var til stede.
Inspirationsprojekter	Her er særligt fokus på, at løsninger med fordel kan tage udgangspunkt i multifunktionelle inspirationsprojekter. Uldum Kær, Klosterkær og Alken Enge kunne eksempelvis tjene som reference for lignende projekter i fremtiden.
Styring af vandstand	Der bør skabes øget afvanding/afledning og etablere mere effektivt og intelligent vandløbsvedligehold i form af grødeskæring og oprensning/uddybning. Koordineret brug af sluseanlæg og etablering af dobbeltprofiler af åen på udvalgte strækninger var også på tale
Beskyttelse af bebyggelser	Nogle af de bebyggelsesmæssige problematikker, der eksisterer i forbindelse med oversvømmelser, skal prioriteres at blive løst. Det kunne eksempelvis være ved lokal beskyttelse af bolig- eller erhvervsbebyggelser med diger eller lignende
Natur og biodiversitet	Der skal afsæt i naturens og biodiversitetens store betydning for mange interessenter både nu og i fremtiden, og der blev talt for mere plads og friere rammer for naturens udvikling. Ideen om Gudenåen som et sammenhængende naturområde med høj biodiversitet, måske som naturnationalpark, blev også nævnt.
Rekreative oplevelser	Det er væsentligt med stor opmærksomhed på de rekreative oplevelser, såsom god/forbedret infrastruktur for friluftsliv og den store betydning for lokale borgere,

Tematikker	Beskrivelser
Langsigtet planlægning	Der skal tænkes mere langsigtet i fremtidige planlægningsløsninger. Det kan gælde f.eks. bedre byplanlægning i fremtiden, hvad angår andelen af befæstede arealer eller planlægning efter mere nedbør.
	lokalsamfund og erhvervsliv af de rekreative muligheder ved Gudenåen. Særligt var fokus på øget tilgængelighed til naturen, både forstået som fysisk tilgængelighed og tilgængelige informationer om de rekreative muligheder.
Turisme	Turismen har stor betydning for lokalsamfundene ved Gudenåen - nu og i fremtiden. Herunder mulighederne for at udvide sæsonerne med flere tilbud og måske tone fremtidens turismetilbud mere i retning af bæredygtig turisme.
Kulturhistorie	Kulturhistorien har nu og bør i fremtiden have en stor plads ved Gudenåen og dens opland. Kulturhistorien kan og skal i højere grad synliggøres for både lokale og besøgende til området.
Klima/grøn omstilling	Arealerne ved Gudenåen kan i fremtiden få en større vigtighed i arbejdet med at binde CO ₂ , således det ikke frigives til luften.

Særligt fem af de 11 temaer var gennemgående på tværs af de fire workshops:

- Ændret arealanvendelse var den klare topscorer på tværs af workshops. Interessenterne havde et fælles perspektiv på, at nutidens/fremtidens klimaforandringer betyder, at arealet langs Gudenåen skal ændres, f.eks. via multifunktionel jordfordeling. Der blev samtidig udtrykt en vis utålmodighed i forhold til, hvilke arealer, der konkret kunne komme i spil til ændret anvendelse. Dette tema blev betonet i høj grad af alle fire ovennævnte større interessent-grupper: natur- og miljøinteresser, lodsejerinteresser, interesser indenfor rekreativ brug af åen samt turismeinteresser.
- Natur og biodiversitet var som tema også til stede i forbindelse med alle workshops, særligt betonet af gruppen af deltagere med natur- og miljøinteresser. Der var samtidig overlap med temaet om ændret arealanvendelse i den forstand, at en del af workshop-deltagere ser naturen brede sig på de lavbundsarealer, som muligvis i fremtiden må udtages fra nuværende anvendelse til produktion eller afgræsning grundet forsumpning. Det er dog samtidig værd at holde sig øje, at der er forskellige natursyn i spil. Nogle så således forøgelsen af de våde arealer som positivt, andre som negativt. De forskellige natursyn udfoldes nedenfor.
- Samskabelse og samarbejde interessenter imellem, og mellem interessenter, myndigheder og beslutningstagere var det tredje mest gennemgående tema. I den forbindelse blev selve initiativet med strækningsvise workshops på tværs af interessenter rost og samtidig set som afsæt for også fremtidig tæt involvering af interessenter i forhold til Gudenåens fremtid i en tid med klimaforandringer og dertilhørende klimatilpasning. Alle interessentgrupper udtrykte tydeligt et ønske om at kunne være informerede, gerne gennem aktiv deltagelse, i det videre arbejde med både Helhedsplan Gudenåen og C12 Gudenå projektet. Der var også et tydeligt signal fra deltagerne til kommunerne om større tværkommunalt samarbejde.

- Styring af vandstand var et tydeligt tema, som særligt blev udtrykt af gruppen af lodsejere, herunder landmænd og skovbrugere. De stærke gener ved de senere års oversvømmelser af å-nære arealer, senest i vinterhalvåret 2019/2020, men også i stadig højere grad som noget nyt i sommerhalvåret, blev fremhævet. Især manglende vandløbsvedligehold i form af grødeskæring og oprensning blev givet ansvaret for generne. Det blev her tydeligt fremhævet, at øget sommervandstand, og tilhørende oversvømmelser, er mindst lige så væsentligt at håndtere som oversvømmelser i vinterhalvåret. Dette tema var i særlig høj grad til stede på de to workshops, som dækkede strækninger længst nedstrøms, henholdsvis Silkeborg - Tangeværket og Tangeværket - Randers.
- Endelig blev temaet rekreative oplevelser, i flere tilfælde set i kombination med turisme, nævnt af mange deltagere særligt interessenter indenfor gruppen lystfiskeri og sejlads. På samme måde som i forhold til temaet natur og biodiversitet blev også rekreative oplevelser tænkt ind som et element, der gerne må prioriteres i en fremtid med ændret arealanvendelse, eksemplificeret med adgangen til Trækstien på de nedstrøms strækninger. Dette fokus på det rekreative indgår da også tydeligt i den mest omtalte metode til dette, multifunktionel jordfordeling. Lodsejere var generelt åbne overfor at sikre øget tilgængelighed i denne forbindelse, men nogle udtrykte tydeligt bekymring om adgangsforhold til åen ved forøgelse af våde arealer.

Fokus i arbejdet med helhedsplanen:

- Identifikation og kortlægning af udfordringer m. vandet
- Værdisætning af skader på ejendomme og arealer
- Helhedsorienterede løsninger
- Lokale fokuspunkter
- Ansvarsfordeling; myndigheder, beredskab, den enkelte borger
- Natur- og miljøhensyn

Figur 5: Billede af præsentation om det fremadrettede arbejde med helhedsplan for Gudenåen.

Konklusion

Det var tydeligt ved de fire workshops, at interessenterne er bevidste om, at Gudenåen har ændret sig, ændrer sig og fortsat vil ændre sig i fremtiden, og at vi som interessenter kan øve indflydelse på Gudenåens fremtid. Dette er på alle måder et gunstigt grundlag for videre handling, at der er denne bevidsthed om, at vi taler om Gudenåen som noget foranderligt, som vi kan påvirke.

Der er med de fire workshops skabt et fælles forum og dermed et øget beredskab i forhold til et stærkt arbejde på tværs af interessenter. Der blev på den baggrund et stort ønske, ja ligefrem en forventning om, at interessenterne i høj grad bliver involveret i myndigheder og beslutningstageres dispositioner i forhold til Gudenåens fremtid. Samskabelse og samarbejde er nu etableret, og det skal fortsætte.

Der var blandt deltagerne i workshops enighed om, at vi ser ind i en fremtid, hvor mange arealer ved Gudenåen nødvendigvis må ændre anvendelse, og at metoder som multifunktionel jordfordeling her er relevant at tage i brug. Der var en bred erkendelse af, at ændret arealanvendelse går i retning af mindre produktion, særligt hvad angår landbrug, og i retning

af mere rekreativ anvendelse af de nære arealer ved Gudenåen med fokus på varieret natur med god tilgængelighed til vandet for både ejerne af arealerne, gæster i form af for eksempel lystfiskere, sejlene og naturinteresserede både i den daglige brug og i form af turister.

Samtidig viste de fire workshops, at der også er modstridende interesser på spil interessenterne imellem, og de blev tydeligt udtrykt. Det handlede blandt andet om:

- Stemmeværkerne/sluserne i fremtiden
- Vandtilbageholdelse vs. Øget vandføring
- Årsagerne til oversvømmelserne, tilpasse eller modvirke
- Forskelligheder i natursyn

Hvad angår førstnævnte, er der tale om stemmeværkerne langs Gudenåen. Vestbirk, ved Tåning Å, Ry Mølle, slusen i Silkeborg samt Tangeværket. Her er det signaleret via både Helhedsplanen Gudenåen og C12 Gudenå projektet, at disse bygværker kan komme i spil i forhold til fremtidens arbejde med klimatilpasning på anden vis, end de er i brug i dag. Det sætter – fuldt forståeligt – forskellige interesser i spil på den måde forstået, at de interesser, som står bag nutidens brug, potentielt kommer i konflikt med fremtidens brug.

Tydeligst var de modstridende interesser i spørgsmålet om vandtilbageholdelse vs. øget vandføring. Populært sagt, om vandet skal bremses eller speedes op på vejen mod Randers Fjord. Et særligt felt er her spørgsmålet om grødeskærings-praksis. Dette felt er delvist overlappende med et andet tema, hvor de modstridende interesser gav sig til kende. Der var således på flere workshops en dialog med forskellige positioner omkring årsagen til de stadig hyppigere oversvømmelser, igen særligt mellem natur- og lodsejerinteresser. Er oversvømmelserne naturlige, underforstået, at det måtte vi ved åen indrette os efter, eller er de mulige at forhindre, og dermed at forebygge eller modvirke?

En mere grundlæggende uoverensstemmelse ligger bag begge de nævnte konflikt-felter, nemlig forskelligheder i natursyn, og dermed syn på Gudenåen. Er Gudenåen således primært formålsbestemt af et formål om vandafledning, eller er Gudenåen mest natur i sin egen ret? Og hvad er æstetisk smuk natur eller et smukt landskab? Det er en gammelkendt uoverensstemmelse, som eksempelvis også er til stor debat i det politiske og juridiske felt, når talen falder på mindre og større vandløb.

At der således både blev udtrykt stærke fælles fremtidige perspektiver, hvad angår ændret arealanvendelse, og samtidig modstridende interesser, fremhæver yderligere behovet for, at også den kommende dialog om Gudenåens fremtid set i lyset af klimaforandringer skal indeholde stærk involvering af interessenterne langs Danmarks eneste flod.